Ч. 193 Середа 28 серпня (9 вересня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвіґа Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

## Гостина Є. Вел. Цісаря в Галичині.

Дня 5 с. м. відбули ся кінцеві маневри коло Хишевич і Найясн. Пан виїхав на них рано о пів до осьмої. На сей день велів Монарх запросити до себе на час перед від'їздом з Хлоп старосту в Рудках п. Свитальского, радника Суду краєвого і начальника Суду повітового в Комарні п. Жукотиньского, бурмістра міста Комарна дра Яклиньского, місцевих парохів обох обрядів оо. Метика і Фридля і поборця податкового Сою. Дальше велів Найясн. Пан представити собі війта з Хлоп п. Михульку і заступника рабіна з Комарна. Пращаючись висказав Є. Величество своє вдоволене з побуту в Хлопах та з прихильности селян місцевих для война. Від'їзд з Хлоп до Городка о пів до четвертої по полудни. На пращане зібрала ся людність дуже численно. Перед від'їздом одержали від Монарха цінні дарунки повновласник дібр і офиціялісти ґр. Лянцкороньского пп. Троян, Айдукевич і Заячківский.

При сприяючій погоді приїхав Монарх о 4 год. 40 мінут до Городка. Крім світи в товаристві Найясн. Пана був також ґр. Кароль Лянцкороньский. На двірци і на всіх дорогах, що ведуть до него, творила людність, братства, цехи зі своїми прапорами і молодїж шкільна шпалери. Порядок удержувала сторожа горожаньска. Людність витала Монарха з великим одушевленем а Монарх дякував за овациї. На двірци розмавляв Монарх зі старостою п. Тхоржницким довідуючись про відносини в Городку і в околици, а бурмістрови п. Ліппусови висказав сердечну подяку за так щире принятє, якого дізнав в Городку. Серед грімких окликів людности рушив поїзд двірский о 5 год. в дорогу до Мостиск. Поїзд вели радник Двору Клявдї і Дейма. Найясн. Пан дякував ще з вікон ваґона войсковим уклоном за численні докази привязаня і вірности.

На двірци в Мостисках зібрали ся були репрезентанти повіта. Під проводом ґр. Стан. Стадницкого уставила ся Рада повітова а в її рядах між иншими пп. Стан. Брикчиньский, Лешок Висьньовский, ґр. Кар. Дрогойовский, Денис Поґлодовский, Тадей Наймановский, і др., сьвященики і селяни. Напроти Ради повітової уставилась Рада громадска міста Мостиск під проводом бурмістра, нотаря п. Виктора Кроконского, і єго заступника, директора товариства задаткового в Мостисках п. Леопольда Масюка.

Скоро поїзд над'їхав повитали зібрані Монарха грімкими окликами Най жиє! Коли опісля Монарх вийшов з ваґона представив ся Єму староста др. Дембовский, з котрим Монарх розмавляв о відносинах в повітї а заразом і запримітив, що знає, що др. Дембовский відбував службу також у Відни при міністерстві справ внутрішних. Відтак представив староста Монарсї презеса Ради повітової ґр. Стан. Стадницкого, котрий повитав Монарха по польски короткою промовою. Найясн. Пан подякував за повитанє і сказав, що дуже рад з того, що прибуває до повіта, котрий вже знає, а цікавий, чи повіт і місто піднесли ся за тих тринайцять літ, перед котрими їх оглядав. Відтак представив староста обох місцевих парохів, начальника суду повітового п. Альфреда Бандровского і бурмістра п. Кроковского, котрого Монарх випитував, чи місто від послїдної гостини монаршої в 1880 р. підняло ся. Бурмістр відповів на то, що не так як би то було пожадане, бо місто єсть від двірця на 4 кільометри віддалене. Опісля розмавляв Монарх з членами Ради повітової а іменно з пп. Брикчиньским і ґр. Холоневским, а відтак і з панями: Мариєю з Ґолуховских ґрафнею Дрогойовскою, ґрафин. Борковскою, ґрафин. Холоневскою і панею Ірсайовою. Опісля попращавшись поїхав Монарх серед грімких окликів зібраної людности до своєї резиденциї в Крисовичах.

Перед тим ще, зараз по повитаню Монарха на двірци, поїхав до Крисович властитель їх ґр. Стан. Стадницкий і коли повоз Найясн. Пана станув під філярами бальконy, обоє господарі разом з сином повитали Монарха в красним вестибулю палати. Монарх привитавшись пригадав, що вже раз гостив в їх домі та подякував їм за гостину. Ґрафство представили Монарсї свого сина, котрий липе що здав матуру, а Монарх випитував єго о студиї і о дальші пляни науки. Попращавшись з господарями дому поданєм руки, зайшов Монарх до своїх апартаментів на першім поверсї.

Вечером тогож дня відбувала ся в столовій сали тої-ж палати вечеря, на котру крім міністра війни, членів штабу ґенерального і одної части висших официрів були запрошені також ґр. Стан. Стадницкий і староста Дембовский. В недїлю слухав Монарх служби божої в каплици палати.

---

65)

## Дїти капітана Ґранта.

**Фантастично-наукова подорож Юлія Верна.**

(Дальше).

IV.

### Нова Зеляндия.

Ґленарван хотів чим скорше дістати ся до Аокленд, але хмари, що збирали ся від рана спустили около 10-ої години рано сильний дощ. Отже замість пускати ся в дорогу треба було гадати о якійсь захороні. Вільсон в сам час віднайшов вижолоблену водою печеру в базальтових скалах і подорожні скрили ся там з оружием і своїми скринками. Цїла купа зісхлих морских ростин занесених там филями послужила за постіль. При входї до печери уложено і запалено ватру, при котрій всї осушили перемоклу одїж. Джон надїяв ся по силї дощу, що злива недовго потреває — але помилив ся.

Години минали без зміни, а о 12-ій зірвав ся вітер і ще збільшив бурю. Що було робити? Було би нерозумно пускати ся в дорогу без провідника в часї такої тучі. Впрочім досить було кількох днів, аби дійти до Аокленд і коли би лише не надійшли Маориси, то дванайцятьгодинне опізнене мало значило в положеню подорожних.

В часї того примусового відпочинку вела ся розмова о війні, котра тодї лютила ся в Новій Зеляндиї між Анґлїйцями а дикими. Очевидно, що Паґанель оповів при тій нагоді історию острова від часу его відкритя і історию тодїшної війни, котра з малими перервами тревала від 1840 року.

Дня 7 го лютого, о шестій годині рано Ґленарван дав знак до від'їзду Дощ перестав в ночи, а небо вкрите малими сїрими хмарками не допускало сонїшного проміня до землї. Воздух був досить теплий і подорожні могли безпечно пустити ся в похід.

Паґанель вимірив на карті віддалене поміж горою Кана, де подорожні висїли на берег, а містом Аокленд; оно виносило вісїмдесять миль; отже то була подорож на вісїм днів, а на добу випадало десять анґлїйских миль. Але замість іти крутими берегами моря, здавалось єму користнїйше добити ся до того місця, де спливали ся ріки Вайкото і Вайпа, що лежало о трийцять миль від берега під сїльцем Нґарнавагія. Туди переходить дорога, котру можна би радше назвати стежкою, по котрій від біди могли їхати вози і котра перетинає велику часть острова від заливу Гаокс до Аокленд. Звідтам легко можна було дістати ся до місточка Дрері і відпочати там в якім готели.

Подорожні заосмотрені в поживу стали іти до берегів заливу Аотеа. Для осторожности не роздїлювали ся і в наби тими рушницями були готові відперти кождий напад. Паґанель з своєю знаменитою картою в руцї, любував ся як правдивий знаток, бо на кождім кроцї міг пересьвідчити ся, що карта була незвичайно точна.

Кілька годин ішли подорожні по прибережнім піску. На березї моря вигрівали ся ріжні морскі зьвірята і не гадали цїлком утїкати. Найбільше між ними було фок, з округлими головами, широким чолом і великими очима. Тих зьвірят дуже богато в Новій Зеляндиї і они становлять важний торговельний артикул; їх ловлять і убивають для товщу і шкіри.

Відзначували ся від фок три або чотири морскі слонї, сїро-синавої краски, по 25 до 30 стіп довгі. Ті великаньскі зьвірята, простягнені лїниво на березї, попідносили свої морди і сьмішно порушали своїми довгими вусами. Роберт приглядав ся уважно тим зьвірятам і нагле скликнув:

— Адїть, ті фоки їдять каміне!

І справдї деякі з них лакомо ковтали камінцї, що лежали на березї.

— Правда — сказав Паґанель — а я перше не хотів тому вірити.

— Також пожива — відозвав ся Роберт — та-ж того не можна стравити.

— Ті зьвірята не тому ковтають камінцї, щоби поживити ся — пояснив Паґанель — лише щоби наповнити жолудок. Так побільшають они свій тягар і їм лекше дістати ся на дно моря. Як вернуть на землю, то викинуть з себе то каміне. Побачиш як они підуть до води.

І дійстно вскорі потім кілька фок досить камінєм обтяжених, посували ся поволи вздовж берега і зникли в морских филях. Але не можна було тратити дорогого часу і ждати аж они вийдуть знов на верх; на великий жаль Паґа-

# Новинки.

*Львів дня 8 вересня 1896.*

— **Іменованя.** П. Міністер віроісповідань і просьвіти іменував суплента нїмецкої гімназиї у Львові Ів. Плишевского, головним учителем мужеской семинариї в Ряшеві.

— **Письменний іспит зрілости** в львівскій ц. к. висшій школї реальній розпічне ся дня 14-го с. м. (устний дня 21-го с. м.) Абітуриенти мають зголосити ся два дни перед письменним іспитом у директора заведеня.

— **Кваліфікацийні іспити** для учителїв народних шкіл розпічнуть ся перед іспитовою комісиєю в Тернополи дня 24-го с. м. Поданя треба вносити на руки дотичної окружної Ради шкільної до дня 20-го с. м.

— **До рускої гімназиї в Коломиї** записало ся на сей рік шкільний: до приготовляючої кляси 28 учеників, до першої кляси гімназияльної 60, до другої 47, до третої 32, до четвертої 32, а до пятої 29 — всїх 229 учеників. З наведених чисел видко, що фреквенция в тій гімназиї значна, а коли порівнати сей рік з попередними роками то показує ся, що число учеників в поодиноких клясах постійно збільшає ся.

— **Передвиборчий спис населеня у Львові** відбуде ся дня 15-го жовтня с. р. при помочи лїст розісланих комісариятам дільниць властителям домів і зарядам інституций.

— **Посол о. Леон Пастор** повідомляє своїх виборцїв, що на закінчене ряду своїх сегорічних справоздань посольских, стане перед виборцями в Сїняві дня 10-го вересня, а в Радимнї дня 21-го вересня, в обох місцях о годинї 11-тій перед полуднем.

— **З перемиской епархії.** Сотрудництва одержали оо.: Володим. Ляховский в Кривій, дек. біцкого, Іван Брилиньский в Куликові, Николай Осїдач в Дорогомишли, дек. яворівского, Євг. Козаневич в Самборі, Іларий Паньковский самостійне в Опарівцї, дек. коросняньского, Йосиф Кишакевич префектуру захристиї при катедральнім храмі в Перемишли. — О. Йосиф Долошицкий, парох в Добрусинї, іменований місто-деканом жовківским, а о. Іван Вірецкий, парох в Рускім селї II-им містодеканом бирчаньским.

— **Місия духовна** відбуде ся в Камінцї струмиловій як-раз підчас храму церкви Рождества Пресьв. Діви Богородицї, т. є. в днях від 18. до 21. н. ст. вересня с. р. Здає ся, що в мисиї сій возьме участь також Впр. о. митрат Білецкий яко целєбрант.

— **Огнї.** Дня 31-го серпня знищив огонь в Супранові, скалатского повіта, господарскі будинки і збір сегорічного збіжа в дворі, власности п. Стан. Завистовского. Шкода виносить 30.000 зр. і була в значній части обезпечена. — З мести за відмову милостинї підложила 12-лїтна дївчина, сирота, огонь дня 2-го с. м. в Хомяківцї коло Гвіздця, коломийского повіта. Огонь грозив цїлому селу, але на щасте пригасили єго інжинєри, занятї трасованєм зелїзницї в тій околици.

— **З Станиславова** пишуть з дня 5 с. м.: В пятницю 4-го с. м. з полудня упав в Станиславові серед великої бурі град величини волоского оріха. Град позбивав листя з дерев та овочі, наробив немало шкоди в огородовинї, всї вікна у місті, звернені до західної сторони, повитовкав. В самім тамошнім карнім заведеню витовк звиж 1000 шиб. Буря тревала майже годину, а купи граду стояли в близи домів ще пізним вечером. Які шкоди починив град в околици Станиславова, поки-що не знати.

— **Страшне самоубийство.** Мария К., вдова по державнім урядннку, замешкала при ул. Жигмонтівскій ч. 17 у Львові, позбавила ся вчера житя в страшний спосіб. Вхопила сокиру і обухом так сильно ударила себе по голові, що розбила собі череп, а навіть кусник кости вбив ся в мозок. Смерть наступила майже зараз. Причиною самоубийства мала бути божевільність.

— **За крадіж коний** ставав сими днями перед судом присяжних в Станиславові Венямин Кніпль з Товмача. Крадіж довершено дня 18-го серпня 1895 р. Пошкодований господар не мав підозріня на Кніпля і аж пізнїйше зізнав наймит єго, що він поміг Кніплеви украсти конї. Однако при розправі наймит відкликав свої зізнаня і в наслідок того Кніпля увільнено.

— **Крадіж дитини.** Перед судом присяжних в Кракові відбула ся сими днями розправа против жебрачки Теклї Зелек о крадіж дитини. Текля Зелек звістна пиячка і злодійка украла дня 29-го цьвітня в полудне 4-річну дитину столяря Лимановского з сїний єго дому, де дївчинка бавила ся і утїкла з нею до ринку. Мати дитини віднайшла жебрачку перед одним костелом. Она сиділа там з украденою дитиною, котру обвинула шматою, аби не можна єї пізнати. Дитини не хотїла віддати і аж полиция відобрала єї від неї. Суд засудив злодійку на півтора року тяжкої вязници.

## Господарство, промисл, торговля, гігієна і вихованє.

### Добрі ради.

**Складайте гроші і віддавайте їх до каси ощадности!**

— Зерно на насїнє. Кождий господар повинен вже тепер памятати на то, щоби що найкрасше зерно не продавати, але лишити собі єго на засїв Важною річию для господаря єсть, знати, яке именно зерно годить ся найлїпше до засїву. Отже довголїтні досьвіди поучили що: 1) чим більший колос, тим більше зерно; 2) чим більше зерно, тим оно в засїві видатнїйше. Длятого можна пригаздити собі на засїв зерно або в той спосіб, що вибирає ся що найбільше колося, а з него знов що найбільше зерно, або що просто по вимолоченю сортує ся зерно машиною і в той спосіб вибирає з него щс найбільше зерно. Перший спосіб вимагає дуже богато часу, другий спосіб вимагає знов машин до сортованя. Для малих господарів і один і другий спосіб єсть досить недогідний. Отже найлїпше змолотити збіже, вичистити єго добре і коли вже не можна инакше, взяти ся з цїлим домом до вибираня самого найдороднїйшого зерна. Вибране тим способом зерно, хоч би єго й мало було, треба відтак сїяти окремо, а з него буде ся мати нарік більше доброго зерна на засїв. Взагалї треба дивити ся на то, щоби придбати собі до засїву такі роди збіжа, котрі в якійсь сторонї найлїпше удають ся.

— Прилад до лущеня кукурузи. На виставі в Будапештї продавано по 1 зр. прилад до лущеня кукурузи, званий „лускачем“. Прилад той нагадує трохи т. зв. „дідика“, котрим товче ся оріхи. Подумайте собі пару широких вилок з ручками, вигнених так, що їх три зубцї творять нїби жменю. На зубцях суть по дві триграннї поперечки, уміщені так, що одним кантом сторчать до гори і коли лускач замкнений, входять нїби одні поміж других. Вилки ті сполучені з собою завісою на кінци зубцїв. Лускач отвирає ся подібно як „дідик“ і вкладає ся в него шульок, а відтак бере ся за обі ручки і стискає ся та крутить ся шульком. Шульок обертає ся нїби межи двома жменями, зерно зачіпає о кантеи поперечок, відриває ся від качана і вилїтає поміж зубцї з лускача. Прилад той, зроблений з кова-

---

неля здержаний на хвилю похід розпочав ся знов.

О десятій годинї задержано ся, щоби з'їсти снїданє коло базальтових скал. Найдено поклад устриць, котрих подорожні трохи з'їли. Они були малі і не конче приємного смаку. Але Ольбінет послухав ради Паґанеля і пік їх на горячих вуглях — так були они смачнїйші.

Покріпивши ся пустились дальше берегами заливу. До четвертої години вечером перейшли без утоми і великого напруженя десять миль. Женщини хотїли дальше іти аж до ночи. Як раз тепер треба було змінити напрям дороги, щоби окружити кілька гір від півночи і звернути ся до долини ріки Вайпа. З далека здавало ся, що цїла околиця покрита величезними лугами, котрі тягнули ся так далеко як лише око могло засягнути. Але коли подорожні наблизили ся до тих мнимих лугів настало нагле розчарованє. Замість зеленої трави найшли на цїлій рівнинї густі корчі з малими, білими цьвітами; поміж корчі росла висока і густа папороть. Треба було передирати ся крізь той гущавник і то дуже спиняло скорий хід. Однако около осьмої години вечером минула наша дружина перший хребет гір Гакаріґоата і розложила ся табором на нічлїг. По чотирнайцятьмилевім ході заповідав ся сон дуже добре і подорожні, обвинувши ся своїми прикривалами, полягали під гарними новозеландскими ялицями.

Ґленарван зарядив деякі конечні средства осторожности на ніч. Він і єго товариші, добре уоружені, мали держати варту по двох аж до рана. Огня не розкладано цїлком. Така запора конечна для охорони перед дикими зьвірятами, але в Новій Зеландиї нема нї тигрів, нї львів, нї медведів, нї ніяких диких зьвірят, хоч суть Маоріси, але як раз тому, щоби не притягати тих двоножних тигрів, не розкладано огня. Коли би не мухи, звані Маорісами „уґаму“, котрі болючо жалять і не щурі, що сьміло добирали ся до припасів поживи, то ніч перейшла би була найспокійнїйше.

На другий день пробудив ся Паґанель вже якось більше погодженний з краем, в котрім перебував. Маоріси, котрих найбільше боя ся, не показались єму нї у снї нї на яві. Єго вдоволене проявило ся в словах, які сказав до Ґленарвана.

— Менї здає ся, що той наш малий прохід скінчить ся щасливо. Нинї вечером дійдемо до сплиму Вайпи з Вайкотом, а як єго минемо то вже не будемо потрібувати боятн ся Маорісів на дорозі до Аокленд.

— Кілько-ж миль маємо ще до спливу Вайпи і Вайкото? — спитав Ґленарван.

— Пятнайцять миль, то більше менше той самий простір, який ми перейшли вчера.

— Але дуже опізнимо ся, коли ті корчі будуть нам так дальше заваджати.

— Нї — відповів Паґанель — будемо держати ся берегів Вайпи, а там не буде вже перепон, але вигіднїйша дорога.

— То йдїм — сказав Ґленарван, побачивши, що й женщини готові вже до дороги.

Кілька перших годин утрудняли похід густі корчі; подорожні передирали ся навіть там, де нї віз нї конї не перейшли би, отже не дуже жалували, що не мали такого воза як в Астралії. Доки в Новій Зеландиї не пороблять умисно доріг, котрими можна би їздити возами, то той остров буде лише для піших доступний. Несчислимі роди папороти, що заростають там землю, боронять єго не менше завзято як Маоріси.

Мала громадка подорожних перетерпіла тисячні труди в тих кількох годинах. Але перед полуднем добили ся до берегів Вайпи і вже без труду звернули ся на північ понад стрімкі береги ріки.

То була пречудна долина поперерізувана малими потічками, котрих прозора і рівьва вода весело журчала поміж корчі. Після ботаніка Гукера має Нова Зеляндия два тисячі родів ростин, з котрих лише пятьсот своїх питомих. Цьвітів там не богато і їх краски не ріжнородні. Взагалї нема там майже цїлком ростин річних, але за те дуже богато трав і папоротий.

Тут і там здоймали ся по боках великі дерева: ялиці, туї з простовісними в гору піднесеними галузями і род кипарису, званово „ріму“ так само сумного як і єго европейскі своякн; всї ті пнї окружали найрізнїйші папороти.

Поміж галузєм великих дерев і понад корчами лїтали і щебетали папуги: „какарік“ зелені з рожевою перепаскою на шиї, „тавпо“ з гарними чорними заличками і инші роди великі як качки з рудим пірем і блискучими крилами.

Майор і Роберт не віддалюючи ся від товариства застрілили кілька карапатів, що гніздили ся під густим листєм корчів, а Ольбінет, щоби не тратити часу, став їх скубсти таки в дорозї.

Паґанель, що менше зважав на поживність зьвірини був би волїв мати яку птицю властиву лише Новій Зеляндиї. Він пригадав собі на чудацку подобу птаха „туї“ або „весельчака“, що безнастанно немов насьміває ся. Єго звуть також „пастором“, бо на чорних пірях має білий ковнїр і виглядає немов би був в ризї.

— Той туї так товстїє в зимі — говорив Паґанель до майора — що аж хорує і не може лїтати. Тоді роздирає собі груди кінцем клюва,

ної сталї, має бути длятого добрий, що дає ся легко ужити, улекшує працю і лущить зерно дуже добре не ломлячи его. Прилад той можна купити по 1 зр. у Arnolda Neumayer-a в Balaton-Kenese на Угорщинї або в Пештї Rozsa utcza 99 В.

— Домашна бібліотека. Кождий письменний господар повинен старати ся о то, щоби заложити собі бібліотеку із найлюбійших єму книжок. Бібліотека така повинна бути окрасою его хати і повинна знаходити ся на найвиднїйшім місци в хатї. Таку бібліотеку може собі кождий господар легко заложити, бо то богато не коштує. Треба лиш зробити собі невелику поличку, таку, котра би крім спідної дошки мала ще й боки. Дошки такої полички не повинні бути за грубі, бо поличка не буде красно виглядати, а боки еї повинні бути трохи косо вирізвні вигнутим в два боки каблуком. Поличку треба прибити на найвиднїйшім місци в хатї н. пр. за столом під образами, так, щоби еї кождий видів, хто прийде до хати і пізнав по тім зараз, що тут жие письменний господар. На поличцї тій треба складати всї книжки сторцом одна коло другої хребтом на хату. Коли-б книжки були ще гарно оправлені, то така бібліотека була би правдивою окрасою хати.

— Анонс і реклама. Коли хтось має щось на продаж, мусить о тім дати людем знати, бо трудно щоби хтось сам до него допитав ся. Давнїйше, коли ще не було нїяких ґазет, трудно було повідомляти людий. Длятого з'їздили ся купцї навіть з дуже далеких сторін десь на одно місце, там прибували і ті що хотїли щось купити і так заводили ся великі ярмарки. Нинї великих ярмарків майже вже нема. За то поміщають купцї свої оповістки в ґазетах, котрих тепер дуже богато розходить ся. Ті оповістки називають ся анонсами. Та не лиш купцї, але кождий, хто має щось на продаж, а не так легко може знайти купця, подає оповістку в ґазетї, н. пр. таку: „В селї Зарубинцях єсть на продаж хата з городом і три морґи поля. Близша відомість у господаря Василя Пнївчука в Зарубинцях, почта Скала“.— Або крамар оголошує: „Маю честь подати до відомости Високоповажаної Публики, що з нинїшним днем отвираю крамницю в Стрептові і буду старати ся позискати собі прихильність Вп. Публики так місцевої як і замісцевої не лиш добрим товаром і ретельною вагою, але й як найстараннїйшою обслугою. З повним поважанєм: Михайло Ворона, крамар в Стрептові“.— То суть анонси. Коли же, хтось старає ся звернути на себе і на свій товар увагу ріжними способами, то така оповістка називає ся рекламою; н. пр. таке: До одного міста мала приїхати славна сьпівачка і все місто вже знало, о тім, а якийсь купець скористав з тої нагоди і подав на тиждень перед еї приїздом таку оповістку великими буквами у всїх ґазетах: **Вже їде.** Всї, видячи то, гадали, що то бесїда о сподїваній сьпівачцї. За сїм днів появила ся на тім самім місци в ґазетах така оповістка: **Вже єсть в місті**, найлїпше чорнило до чобіт, коробка по 10 кр., дістати можна у купця Захарії Хитриловича, улиця Крута ч. 19“. — То реклама. Або знов така реклама: Якийсь купець, що продавав готову одїж, хотів звернути увагу на свій склеп і поставив у вікнї величезну сьвічу, котра горіла що вечера від 7 до 10 год., а коло неї стояло написане: „Взиваю Вп. Публику, щоби відгадувала, коли ся величезна сьвіча догорить до кінця. Хто перший відгадає найлїпше, дістане 30 зр., а сто других, котрі по нім найлїпше відгадають, дістануть меншї дарунки готовими грішми і якесь одїнє“. Реклама буває часто несовістна і не треба давати ся на ню ловити. У нас селяни, ба й інтеліґенция ловить ся дуже часто на таку несовістну рекляму заграничну.

— Кіт до бочок, аби не текли: Взяти 60 ґрамів смальцю, 40 ґрамів соли і 35 ґрамів воску та все стопити разом на грани, а відтак додати 50 ґрамів пересїяного через густе сито попелу з дерева. Бочку треба в тім місци, де тече, добре витерти, а відтак залїпити тим кітом і она вже не буде течи.

— Підлогу вишурувати можна дуже добре, коли возьме ся 3 части піску і 1 часть потовченого негашеного вапна. Підлогу вливає ся, а в ту мішанину мачає ся віхоть або щітку від підлоги і шурує ся еї. Опісля треба підлогу ще раз змити чистою водою. До такого шурованя лїпше уживати щітки, бо вапно гризе руки.

*Переписка зі всїми і для всїх.*

*Ів. Заг. в Туч.:* На вику попиту тепер нема; стару продають по 5 зр. Якогось гурґівника в так короткім часї годі нам було випукати, то-ж і не можемо Вам подати адреси. О скілько ми знаємо, то зерно вики має лиш значінє яко насїнє на пашу для худоби. Чи і яку фарбу роблять з неї, того на разї не можемо Вам сказати. По нашій думцї ледви чи з неї яку фарбу роблять, а то ось длячого: Насамперед виробляють тепер штучні фарби так добрі і красні, що ростинні краски стратили мало що не зовсїм своє давне значінє. Відтак цїле зерно вики не має в собі нїякої краски; що найбільше могла би знайти ся якась краска в лупинцї чорної вики. Але щоби ту краску з неї добути, треба би зерно лущити (обмелювати) подібно, як лущать горох і риж, а тогди знов треба би знов до чогось ужити само зерно н. пр на якусь муку до чогось. Але й о такім ужитку зерна не знаємо нїчого. Ми розвідували ся тут у кількох купцїв християн, що торгують всїляким насїнєм і могли би знати о такім ужитку вики, але й ті не знають о тім нїчого. Ми віднеслись длятого з запитанєм до Віднл, а скоро звідтам дістанемо яку відповідь, то і Вам подамо. Може остаточно бути, що вики уживають на якусь краску але й легко може бути, що в тім єсть і якась хитрість тих, що торгують тим насїнєм: пускають чутку, що треба вики на фарбу; господарі не знаючи думають, що буде можна добре продати і сїють богато, а відтак, коли не можуть вики збути, мусять еї продавати по цїнї, яку їм накинуть. Коли би сей наш здогад був оправданий, то показалось би, як важним єсть для господаря то, що ми недавно в „Добрих радах“ писали: „господар мусить добре розважити, що і кілько чого сїяти“. З продажю радимо трохи здержати ся, доки цїна не піде в гору. — *М. М. в Л.:* Недуга, звана слинотоком, при котрій виходить більше слини, як потреба, буває звичайно ознакою якогось запалення слизницї (болонки слизової) в ротї або горлї (катаральне запаленє) або якоїсь недуги нервової. Треба насамперед ту недугу усунути, а відтак і слинотік щезне. В тім отже напрямі порадьте ся лїкаря. Курити перестаньте зовсїм, а „експелера“ не уживайте. За то купіть собі за пару крейцарів в аптицї надманґанового калї (Kali hypermanganicum) і розпустіть кілька зеренець того-ж в склянцї лїтної води так, щоби вода стала ясно фіолетово-червона (темна була би за міцна). Тою водою полочіть рот і горло три рази на день. Не їжте також нїяких острих страв, не пийте алькоголїчних напитків і натирайте шию студеною водою.

## ТЕЛЄҐРАМИ.

**Константинополь** 8 вересня. Арештовано знову богато Вірмен. В місті розкинено революцийні відозви молодо-турецкої партиї. Палати султаньскої стереже 2000 войска.

**Мадрид** 8 вересня. На Филипиньских островах викрито новий заговір і арештовано богато людий. Ворохобники заняли місто Сан Ісідоре.

**Атини** 8 вересня. Сойм кретийский розвязано з причини, що він закінчив вже свою роботу.

**Рим** 8 вересня. Зачувати, що в торжестві весїльнім італїяньского наслїдника престола возьмуть участь цар і цїсар нїмецкий.



щоби позбути ся товщу і стати ся лекшим. Чи то не дивна зьвірина майоре.?

— Така дивна, що я нїчогісенько тому не вірю.

Паґанель дуже жалував, що не зловив нї одного подібного птаха, щоби показати невірному майорови доказ кровавого пожертвованя на грудях туї.

Однако був щасливійший з иншим сотворінєм, котре вже незабаром вигине в Новій Зеляндиї. Роберт нишпорячи поміж корчі відкрив в гнїздї зробленім з посплїтаного коріня пару курий без крил і без хвоста. На ногах мали ті птицї по чотири пальцї, клюв довгий і острий, а тїло покрите білим пірєм таким як волосє. Ті дивні зьвірята здавалось творять перехід від птахів до ссучих.

То був зеляндский „ківі“, птах що живить ся комахами, хробаками або зерном. Він жиє лиш в Новій Зеляндиї і в европейских зоольоґічних огородах дуже тяжко его удержати при житю.

Паґанель урадований з свого поводженя забрав обі курки і підоймив ся нести їх, бо мав намір подарувати ті рідкі птицї до огорода в Парижи. В своїй уяві бачив учений ґеоґраф вже й напись на клїтцї тих птахів в Парижи: „Дар п. Якова Паґанеля“. Не думав, що вскорі буде мусїв розлучити ся з ними. Тимчасом мала громадка ішла без утоми вздовж берегів Вайпи. Околиця була пуста; не було нї слїду Маорісів, навіть нїякої стежки, котра велїла би догадувати ся присутности чоловіка на тих рівнинах. Води ріки плили поміж високими корчами, або по рівневатій площи. Можна було в далинї доглянути малі гори, що замикали долину від всходу. Видко було в тих покручених масах вульканічне походженє. Нова Зеляндия справдї не дуже давно повстала і ще до тепер підіймає ся з води так скоро, що деякі місця за двайцять лїт підвисшили ся о цїлий сяжень. Огонь все ще бушує у внутрі острова, потрясає ним і вибухає нераз кратерами вульканів і отворами ґайзерів.

До четвертої години з полудня уйшли подорожні вже девять миль, а після карти, котрої Паґанель заєдно радив ся, повинен був сплив рік Вайпи і Вайкото лежати найдальше о пять миль.

Звідтам ішла вже дорога до Аокленд, там наміряв Гленарван задержати ся на ніч. Лишалось би ще 50 миль, але ту дорогу могли подорожні зробити за три або чотири днї, а навіть за 8 годин, коли би стрітили почтовий віз, що їздить кождого другого тиждня поміж Аокленд і заливом Гаокс.

— Отже ще одну нїч мусимо спати під голим небом — сказав Гленарван.

— Так — відповів Паґанель — але маю надію, що то вже послїдний раз.

— Тим лїпше, бо дотеперішна подорож дуже прикра для наших женщин.

— А они терплять і не нарікають — замітив Джон Менґліс. — Але здає ся менї, пане Паґанель, що ви говорили щось о селї положенім при спливі обох рік.

— Так — відповів ґеоґраф. — То Нґарнавагія, лежить близько дві милї від спливу тих рік.

— Чи не можна би там переночувати? Може би там найшов ся який готель?

— Готель! — крикнув Паґанель. — Готель в селї Маорісів. Там нема навіть коршми. То село єсть лиш купою шатер і я гадаю, що замість глядати там відпочинку лїпше би єго оминати.

(Дальше буде).

**За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.**

# ІНСЕРАТИ.



З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.